# YANGI PIRAZOL HOSILALARINING YALLIG'LANISH JARAYONIGA ZAMONAVIY YONDASHUV.

**Bekchanov Baxtiyar Gafurovich, Masharipov Otaboy Olimovich,**
**Masharipov Og'Abek Otaboyovich**
Urganch Davlat tibbiyot instituti

Ushbu maqolada organizmdagi yallig'lanish jarayonlari bilan kechadigan turli kasalliklarni davolashda qo'llaniladigan dori vositalari guruhi bo'lgan yallig'lanishga qarshi dori vositalarini o'rganish natijalari o'rganildi va tayyorlandi. Hozirgi bosqichda ilm-fan yutuqlari, yallig'lanish haqidagi ta'limot ko'plab yangi ma'lumotlar bilan boyidi. Molekulyar biologiya, biokimyo, immunologiya, gistologiya, fiziologiya, farmakologiya va boshqa biotibbiyot fanlari kabi fanlarning so'nggi yutuqlari yallig'lanishning tabiati va uning rivojlanish mexanizmlari haqida yangi ma'lumotlarning ochilishiga olib keldi. Turli farmakologik guruhlarning yallig'lanishga qarshi salohiyati katta, ammo yangi yuqori samarali yallig'lanishga qarshi dori-darmonlarni topish muammosi juda dolzarb bo'lib qolmoqda. Buning sababi yallig'lanishga qarshi dorilarning standart talablarga, samaradorlik va xavfsizlikka javob bermasligidir.

Butun dunyoda aholi o'rtasida yallig'lanish kasalliklarining ahamiyati kundan kunga ortib bormoqda. Ma'lumki, yallig'lanishni dori bilan tartibga solish ko'plab kasalliklarning patogenezida katta rol o'ynaydi, shuning uchun bu zamonaviy farmakologiyaning eng dolzarb muammolaridan biridir.

Tananing o'zi yallig'lanish jarayonini engishga harakat qilmoqda. Yallig'lanishga qarshi dorilar tibbiyotda keng qo'llaniladi. Afsuski, yallig'lanishga qarshi dori-darmonlarni qabul qilish ko'p miqdorda kiruvchi yon ta'sirlar bilan birga keladi va ko'pincha terapevtik ta'sir yo'q. Yallig'lanishga qarshi dorilarni qabul qilishda og'ir asoratlardan biri oshqozon-ichak traktining yarasi va qon ketishi, agranulotsitoz, adrenal atrofiya, anafilaktik reaktsiya, regeneratsiya jarayonlarini sekinlashtirish va boshqalar.

# K-72, INDOMETATSIN VA VOLTARENNING GIALURONIDAZA FERMENTI FAOLLIGIGA TA'SIRI

| Dori | Guruhdagi hayvonlar soni | Mg/kg dozasi | Plaza rastra-teridagi bo'yoq (mm2) | Nazorat bilan bog'liq holda terining bo'yalgan maydonini kamaytirish % | p |
|---|---|---|---|---|---|
| Nazorat | 6 | - | 294.0 ± 3.67 | 100.00 | - |
| K - 72 | 6 | 50 | 220.1 ± 2.91 | 25.14 | < 0.001 |
| K - 72 | 6 | 100 | 202.6 ± 3.30 | 31.09 | < 0.001 |
| K - 72 | 6 | 150 | 192.1 ± 2.84 | 34.66 | < 0.001 |
| Indometatsin | 6 | 10 | 198.6 ± 3.87 | 32.45 | < 0.001 |
| Voltaren | 6 | 15 | 194.5 ± 3.47 | 33.90 | < 0.001 |

Ushbu maqolada organizmdagi yallig‘lanish jarayonlari bilan kechadigan turli kasalliklarni davolashda qo‘llaniladigan dori vositalari guruhi bo‘lgan yallig‘lanishga qarshi dori vositalarini o‘rganish natijalari o‘rganildi va tayyorlandi. Hozirgi bosqichda ilm-fan yutuqlari, yallig'lanish haqidagi ta'limot ko'plab yangi ma'lumotlar bilan boyidi. Molekulyar biologiya, biokimyo, immunologiya, gistologiya, fiziologiya, farmakologiya va boshqa biotibbiyot fanlari kabi fanlarning so'nggi yutuqlari yallig'lanishning tabiati va uning rivojlanish mexanizmlari haqida yangi ma'lumotlarning ochilishiga olib keldi. Turli farmakologik guruhlarning yallig'lanishga qarshi salohiyati katta, ammo yangi yuqori samarali yallig'lanishga qarshi dori-darmonlarni topish muammosi juda dolzarb bo'lib qolmoqda. Buning sababi yallig'lanishga qarshi dorilarning standart talablarga, samaradorlik va xavfsizlikka javob bermasligidir.

Steroid bo'lmagan yallig'lanishga qarshi dorilar bilan bog'liq noxush hodisalar nisbatan kamroq aniqlanadi va steroid yallig'lanishga qarshi dorilarga qaraganda ancha ijobiy davom etadi. Shu munosabat bilan steroid bo'lmagan birikmalar orasida yangi yuqori faol va kam toksik yallig'lanishga qarshi dorilarni izlash va o'rganish dolzarb muammo bo'lib, katta amaliy qiziqish uyg'otadi.

Xulosa qilib aytganda xlorobenzoy kislotasi (K – 72) ning yangi kremniy o'z ichiga olgan pirazol bug' hosilasi turli agentlar (formalin, dekstran, serotonin, gistamin va karragenin) keltirib chiqaradigan artritni bostirish qobiliyati va yallig'lanishning ekssudativ va proliferativ fazalariga ta'siri bo'yicha butadiondan o'rtacha 1,5 – 2 marta va Indometatsin va voltarendan bir oz kuchliroqdir.

K – 72 ning yallig'lanishga qarshi ta'sir mexanizmi uning yallig'lanish vositachilariga antagonizmi, qon tomirlarining o'tkazuvchanligini pasayishi va gialuronidaza faolligini bostirishi bilan bog'liq va ma'lum darajada buyrak usti korteksi bilan bog'liq. K – 72 analjezik va antipiretik xususiyatlarga ega, ammo ular yallig'lanishga qarshi ta'siridan kamroq darajada ifodalanadi. K – 72 ni uzoq muddat qo'llash ichki organlar va to'qimalarda, shu jumladan ovqat hazm qilish traktining shilliq qavatida patologik o'zgarishlarga olib kelmaydi, bu preparatning ma'lum yallig'lanishga qarshi dorilarga nisbatan afzalligi. K – 72 juda past toksiklikka va antiflogistik ta'sirning sezilarli kengligiga ega va preparatning potentsial yallig'lanishga qarshi ta'siri sifatida amaliy qiziqish uyg'otadi.